

Wykład:

**RACHUNEK DOCHODU NARODOWEGO
ORAZ ANALIZA KONIUNKTURY**

Wzrost i rozwój gospodarczy

Wzrost gospodarczy – zmiany ilościowe w gospodarce, polegające na stopniowym zwiększaniu produkcji dóbr i usług; podstawowym miernikiem wzrostu jest **zmiana realnego PKB**.

Rozwój gospodarczy – zmiany jakościowe w gospodarce, prowadzące do poprawy standardu życia ludności; miernikiem rozwoju może być wskaźnik **HDI**.



Rachunek dochodu narodowego

Rachunek dochodu narodowego pozwala określić kluczowe agregaty makroekonomiczne, źródła dochodów oraz sposób rozdysponowania wydatków w gospodarce.

Pierwsze oficjalne rachunki dochodu narodowego (dla USA) zostały opublikowane w 1934 r. przez Simona Kuznetsa. W 1941 r. podobny rachunek dla Wielkiej Brytanii przygotował Richard Stone.

Obecnie w krajach Unii Europejskiej obowiązuje *European System of National and Regional Accounts* (ESA 2010) zgodny z międzynarodowym systemem rachunków narodowych - *System of National Accounts 2008* (SNA 2008).



Simon Kuznets

Produkt Krajowy Brutto (PKB)

/Gross Domestic Product – GDP/

PKB stanowi miernik opisujący aktywność ekonomiczną ogółem na danym terytorium, w wyniku której produkcja globalna zaspokaja finalne potrzeby gospodarki.

Produkt krajowy netto (PKN) */Net Domestic Product – NDP/*
– otrzymujemy po odjęciu od PKB wartości amortyzacji środków trwałych [ESA 2010].

Dziennik Urzędowy L 174
Unii Europejskiej



Wydanie polskie

Legislacja

Tom 56
26 czerwca 2013

Spis treści

I Akty ustawodawcze

ROZPORZĄDZENIA

732 strony

★ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 549/2013 z dnia 21 maja 2013 r. w sprawie europejskiego systemu rachunków narodowych i regionalnych w Unii Europejskiej (*)

PKB – definicje

PKB to **suma dóbr i usług finalnych** sprzedawanych na pewnym obszarze w pewnym okresie, którym zwykle jest rok.

PKB to **suma wartości dodanej** powstającej na pewnym obszarze w pewnym okresie.

PKB to **suma dochodów właścicieli czynników produkcji**, uzyskanych dzięki aktywności ekonomicznej na danym obszarze geograficznym w danym okresie.

Największe gospodarki świata (wg PKB), 2017

Kraj	PKB (w mld USD)
USA	19 391
Chiny	12 237
Japonia	4 872
Niemcy	3 677
Wielka Brytania	2 622
Indie	2 597
Francja	2 582
Brazylia	2 055
Włochy	1 934
Kanada	1 653
Polska	525

UE 17 278

23 m.

Świat 80 684 mld USD

Największe gospodarki świata (wg PKB, PPP), 2017

Kraj	PKB (w mld USD PPP)
Chiny	23 301
USA	19 391
Indie	9 449
Japonia	5 487
Niemcy	4 188
Rosja	3 817
Indonezja	3 243
Brazylia	3 241
Francja	2 876
Wielka Brytania	2 856
Polska	1 102

UE 21 075

23 m.

Świat 127 570 mld USD

PKB per capita (w USD) w wybranych krajach, 2017

Kraj	PKB per capita (w USD)
Luksemburg	10 4103
Szwajcaria	80 190
Norwegia	75 505
Islandia	70 057
Irlandia	69 331
Katar	63 506
USA	59 532
Singapur	57 714
Dania	56 308
Australia	53 800
Polska	13 812

55 m.

PKB per capita PPP w wybranych krajach, 2017

Kraj	PKB per capita PPP (w USD)
Katar	128 378
Luksemburg	103 745
Singapur	93 905
Brunei	78 836
Irlandia	75 648
ZEA	73 878
Kuwejt	71 943
Szwajcaria	64 712
San Marino	62 426
Norwegia	61 414
Polska	29 026

44 m.

Stopa wzrostu gospodarczego w wybranych krajach

Kraj	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Australia	3,8	3,7	1,9	2,1	2,5	3,9	2,6	2,6	2,4	2,8	2,0
Brazylia	6,1	5,1	-0,1	7,5	4,0	1,9	3,0	0,5	-3,5	-3,5	1,0
Kanada	2,1	1,0	-2,9	3,1	3,1	1,7	2,5	2,9	1,0	1,4	3,0
Szwajcaria	4,1	2,2	-2,2	3,0	1,7	1,0	1,9	2,4	1,2	1,4	1,1
Chiny	14,2	9,7	9,4	10,6	9,5	7,9	7,8	7,3	6,9	6,7	6,9
Czechy	5,6	2,7	-4,8	2,3	1,8	-0,8	-0,5	2,7	5,3	2,6	4,3
Niemcy	3,3	1,1	-5,6	4,1	3,7	0,5	0,5	1,9	1,7	1,9	2,2
Hiszpania	3,8	1,1	-3,6	0,0	-1,0	-2,9	-1,7	1,4	3,4	3,3	3,1
Francja	2,4	0,2	-2,9	2,0	2,1	0,2	0,6	0,9	1,1	1,2	1,8
Wielka Brytania	2,4	-0,5	-4,2	1,7	1,5	1,5	2,1	3,1	2,3	1,9	1,8
Grecja	3,3	-0,3	-4,3	-5,5	-9,1	-7,3	-3,2	0,7	-0,3	-0,2	1,4
Węgry	0,4	0,9	-6,6	0,7	1,7	-1,6	2,1	4,2	3,4	2,2	4,0
Indie	9,8	3,9	8,5	10,3	6,6	5,5	6,4	7,4	8,2	7,1	6,6
Włochy	1,5	-1,1	-5,5	1,7	0,6	-2,8	-1,7	0,1	1,0	0,9	1,5
Japonia	1,7	-1,1	-5,4	4,2	-0,1	1,5	2,0	0,4	1,4	0,9	1,7
Holandia	3,7	1,7	-3,8	1,4	1,7	-1,1	-0,2	1,4	2,3	2,2	3,2
Norwegia	3,0	0,5	-1,7	0,7	1,0	2,7	1,0	2,0	2,0	1,1	1,9
Polska	7,0	4,2	2,8	3,6	5,0	1,6	1,4	3,3	3,8	2,9	4,6
Katar	18,0	17,7	12,0	19,6	13,4	4,7	4,4	4,0	3,6	2,2	1,6
Rosja	8,5	5,2	-7,8	4,5	5,3	3,7	1,8	0,7	-2,8	-0,2	1,5
Szwecja	3,4	-0,6	-5,2	6,0	2,7	-0,3	1,2	2,6	4,5	3,2	2,3
Turcja	5,0	0,8	-4,7	8,5	11,1	4,8	8,5	5,2	6,1	3,2	7,4
USA	1,8	-0,3	-2,8	2,5	1,6	2,2	1,7	2,6	2,9	1,5	2,3

PKB nominalny i realny

Nominalny PKB jest mierzony w cenach bieżących, tj. takich, które istniały w okresie wytwarzania dóbr i usług wchodzących w skład PKB.

Realny PKB jest mierzony w cenach stałych (z roku bazowego); odpowiada nominalnemu PKB skorygowanemu o wskaźnik inflacji.



3 metody pomiaru PKB w oparciu o ceny rynkowe

1) **podejście od strony produkcji** – suma wartości zagregowanych wszystkich rodzajów działalności, wytwarzających wyroby i usługi [produkcja globalna pomniejszona o zużycie pośrednie], powiększona o podatki od produktów i importu, pomniejszona o dotacje;

2) **podejście od strony rozdysponowania** – suma wszystkich wydatków końcowych, przeznaczonych na spożycie finalnej produkcji globalnej gospodarki lub na zwiększenie bogactwa, powiększona o eksport, pomniejszona o import towarów i usług [**spożycie + akumulacja brutto + eksport – import**];

3) **podejście od strony dochodów** – suma wszystkich dochodów uzyskanych w procesie wytwarzania wyrobów i usług, powiększona o podatki od produktów i importu, pomniejszona o dotacje do produktów [ESA 2010].

PKB i jego części składowe

Wyszczególnienie		2013	2014	2015	2016	2017	% PKB (2017)
Produkt krajowy brutto (ceny bieżące)	w mld zł	1 657	1 720	1 800	1 861	1 989	100%
Spożycie (ceny bieżące)	w mld zł	1 310	1 345	1 376	1 421	1 517	76%
- spożycie w sektorze gospodarstw domowych	w mld zł	995	1 019	1 038	1 074	1 151	58%
- spożycie publiczne w sektorze instytucji rządowych i samorządowych	w mld zł	300	313	325	333	352	18%
Akumulacja brutto (ceny bieżące)	w mld zł	314	350	368	365	392	20%
- nakłady brutto na środki trwałe	w mld zł	312	339	361	335	352	18%
- przyrost rzeczowych środków obrotowych	w mld zł	3	11	7	29	39	2%
Eksport towarów i usług (ceny bieżące)	w mld zł	767	818	891	971	1 080	54%
Import towarów i usług (ceny bieżące)	w mld zł	735	794	835	896	1 000	50%



Źródło: GUS.

Rachunek PKB - podejście wydatkowe

$$PKB = C + I + G + NX$$

C - wydatki konsumpcyjne gospodarstw domowych

I - prywatne inwestycje brutto

G - wydatki rządowe

NX - eksport netto (eksport - import)

Rachunek PKB - podejście dochodowe

Dochód narodowy – suma dochodów wypłaconych właścicielom ludzkich i fizycznych zasobów wytwórczych za wykorzystanie tych zasobów w określonym czasie.

Dochody czynników wytwórczych:

- płace
- dochody przedsiębiorców
- czynsze / opłaty dzierżawne
- zyski firm
- procenty

+

- podatki pośrednie
- amortyzacja

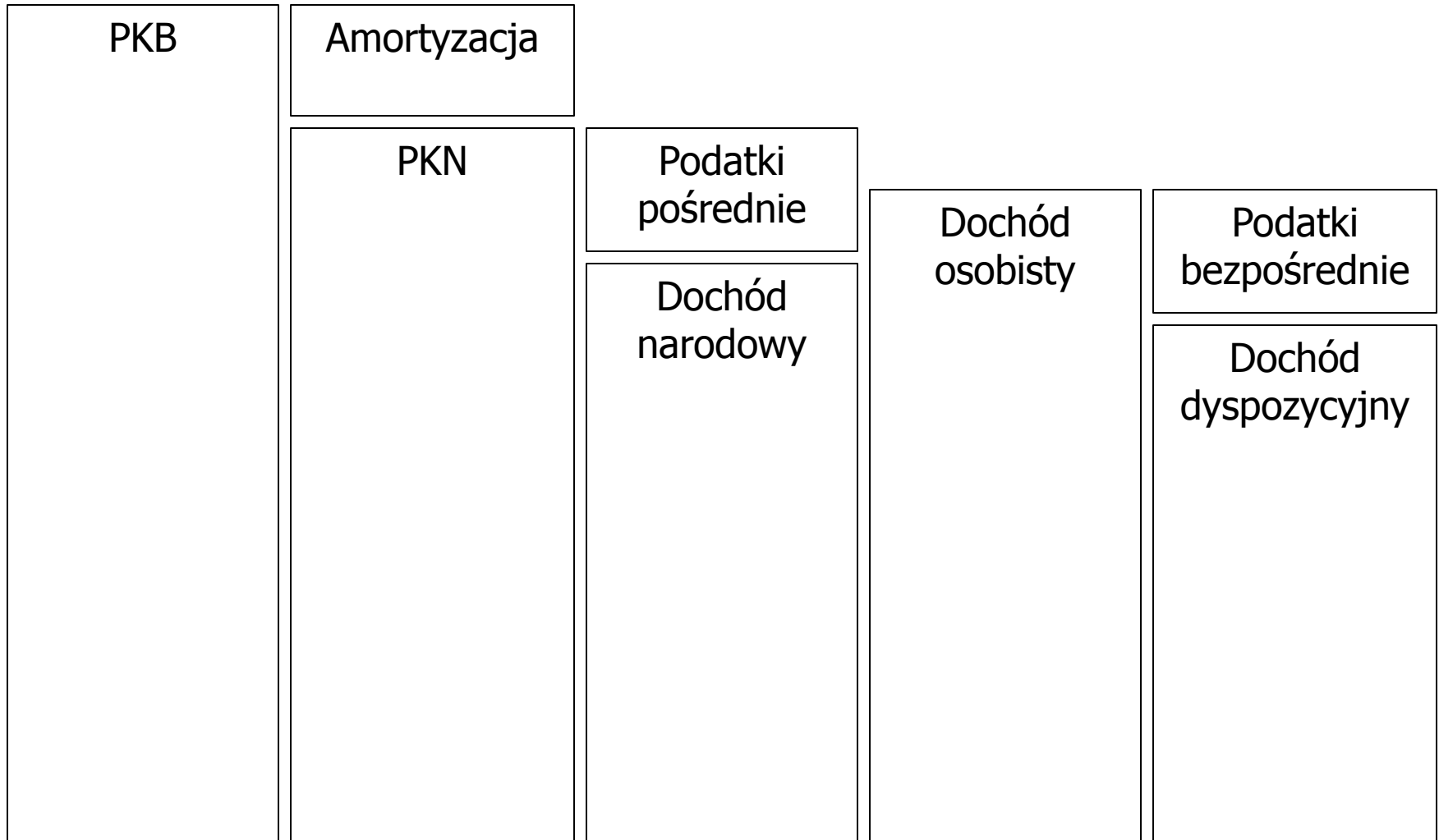
Dochód narodowy (w cenach rynkowych)

/Gross National Income – GNI/

Dochód narodowy brutto (w cenach rynkowych) - reprezentuje dochody pierwotne do otrzymania ogółem przez jednostki instytucjonalne będące rezydentami: koszty związane z zatrudnieniem, podatki związane z produkcją i importem pomniejszone o dotacje, dochody z tytułu własności (do otrzymania pomniejszone o dochody do zapłacenia), nadwyżkę operacyjną oraz dochód mieszany.

Dochód narodowy brutto (w cenach rynkowych) - jest równy PKB pomniejszonemu o dochody pierwotne do zapłacenia przez jednostki instytucjonalne będące rezydentami jednostkom instytucjonalnym będącym nierezydentami, powiększonemu o dochody pierwotne do otrzymania od zagranicy przez jednostki instytucjonalne będące rezydentami [ESA 2010].

PKB i inne miary aktywności gospodarczej

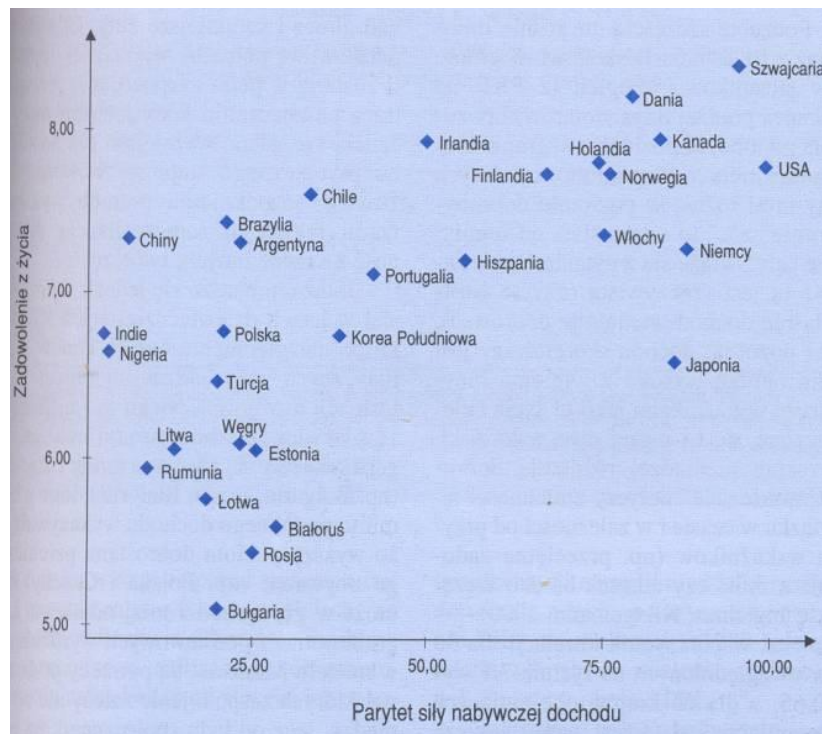


Dobrobyt ekonomiczny a dobrostan psychiczny

Związek między PKB per capita a dobrostanem psychicznym całego społeczeństwa jest **bardzo silny**: dochód wyjaśnia ponad 1/3 wariacji w zakresie poczucia szczęścia i zadowolenia z życia.

Poczucie szczęścia nie rośnie liniowo wraz z PKB: narasta skokowo w grupie krajów stosunkowo ubogich i pozostaje na podobnym poziomie w grupie krajów zamożniejszych.

Inglehart, 1990, Hagerty, Veenhoven, 2000.



Ograniczenia związane z rachunkiem PKB

1. Tylko działalność rynkowa jest wliczana do PKB.
2. PKB nie uwzględnia takiego dobra jakim jest czas wolny.
3. PKB nie uwzględnia użyteczności dóbr.
4. Koszty ekologiczne nie są brane po uwagę.



Wpływ działalności nielegalnej na PKB

Wyszczególnienie	1995	2000	2010	2011	2012	2013
PKB bez działalności nielegalnej	337222	744378	1416585	1528127	1596378	1635745
Działalność nielegalna	2202	3605	9434	10679	12662	13021
Prostytucja (działalność ochroniarska/sutenerska)	78	187	659	649	657	657
Narkotyki	1826	2837	7247	7938	9752	9840
Przemyt papierosów	298	581	1528	2092	2253	2524
PKB z działalnością nielegalną	339424	747983	1426019	1538806	1609040	1648766
Udział działalności nielegalnej w PKB	0,65%	0,48%	0,66%	0,69%	0,79%	0,79%
Prostytucja (działalność ochroniarska/sutenerska)	0,02%	0,03%	0,05%	0,04%	0,04%	0,04%
Narkotyki	0,54%	0,38%	0,51%	0,52%	0,61%	0,60%
Przemyt papierosów	0,09%	0,08%	0,11%	0,14%	0,14%	0,15%

KLASYFIKACJA SPOŻYCIA INDYWIDUALNEGO WEDŁUG CELU

01–12 Spożycie indywidualne gospodarstw domowych

12.2

Prostytucja

02

Napoje alkoholowe, wyroby tytoniowe i narkotyki

ESA 2010

Human Development Index (HDI), 2018

HDI rank	Human Development Index (HDI)	Life expectancy at birth	Expected years of schooling	Mean years of schooling	Gross national income (GNI) per capita
	Value	(years)	(years)	(years)	(2011 PPP \$)
	2017	2017	2017 ^a	2017 ^a	2017
VERY HIGH HUMAN DEVELOPMENT					
1 Norway	0.953	82.3	17.9	12.6	68,012
2 Switzerland	0.944	83.5	16.2	13.4	57,625
3 Australia	0.939	83.1	22.9 ^b	12.9	43,560
4 Ireland	0.938	81.6	19.6 ^b	12.5 ^c	53,754
5 Germany	0.936	81.2	17.0	14.1	46,136
6 Iceland	0.935	82.9	19.3 ^b	12.4 ^c	45,810
7 Hong Kong, China (SAR)	0.933	84.1	16.3	12.0	58,420
7 Sweden	0.933	82.6	17.6	12.4	47,766
9 Singapore	0.932	83.2	16.2 ^d	11.5	82,503 ^e
10 Netherlands	0.931	82.0	18.0	12.2	47,900
11 Denmark	0.929	80.9	19.1 ^b	12.6 ^f	47,918
12 Canada	0.926	82.5	16.4 ^c	13.3	43,433
13 United States	0.924	79.5	16.5	13.4	54,941
14 United Kingdom	0.922	81.7	17.4	12.9 ^f	39,116
15 Finland	0.920	81.5	17.6	12.4	41,002
16 New Zealand	0.917	82.0	18.9 ^b	12.5	33,970
17 Belgium	0.916	81.3	19.8 ^b	11.8	42,156
33 Poland	0.865	77.8	16.4	12.3	26,150

Źródło: ONZ.

Global Competitiveness Index 2018

Rank	Economy	Score ¹
1	United States	85.6
2	Singapore	83.5
3	Germany	82.8
4	Switzerland	82.6
5	Japan	82.5
6	Netherlands	82.4
7	Hong Kong SAR	82.3
8	United Kingdom	82.0
9	Sweden	81.7
10	Denmark	80.6
11	Finland	80.3
12	Canada	79.9
13	Taiwan, China	79.3
14	Australia	78.9
15	Korea, Rep.	78.8
16	Norway	78.2
37	Poland	68.2



Insight Report

The Global Competitiveness Report 2018

Klaus Schwab, World Economic Forum



Źródło: WEF.

Global Competitiveness Index 2018

Metodologia

Enabling Environment



Pillar 1
Institutions



Pillar 2
Infrastructure



Pillar 3
ICT adoption



Pillar 4
Macroeconomic stability

Human Capital



Pillar 5
Health



Pillar 6
Skills

Markets



Pillar 7
Product market



Pillar 8
Labour market



Pillar 9
Financial system



Pillar 10
Market size

Innovation Ecosystem



Pillar 11
Business dynamism



Pillar 12
Innovation capability

Rola innowacji w tworzeniu PKB

Global Innovation Index (GII), 2016

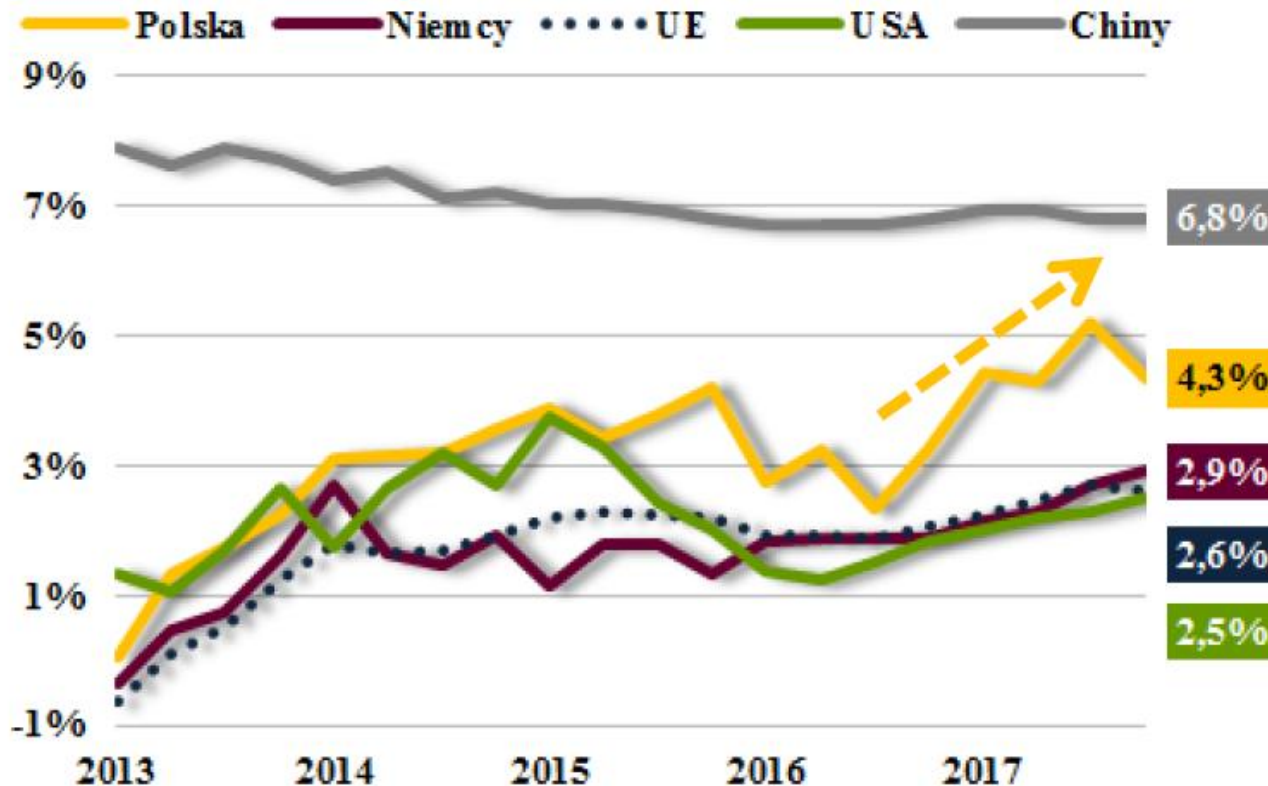
Kraj	GII 2016 (miejsce w rankingu)	PKB per capita (current USD), 2015	PKB per capita (PPP USD), 2015
Szwajcaria	1	80 215	60 535
Szwecja	2	50 273	46 420
Wielka Brytania	3	43 734	41 325
USA	4	55 837	55 837
Finlandia	5	41 921	40 601
Singapur	6	52 889	85 209
Irlandia	7	51 290	54 654
Dania	8	52 002	46 635
Holandia	9	44 433	48 459
Niemcy	10	41 219	47 268
Korea Płd.	11	27 222	34 549
Polska	39	12 494	26 135

Źródło: World Bank.

Koniunktura gospodarcza

Koniunktura gospodarcza – to zmiany aktywności gospodarczej znajdujące odzwierciedlenie w kluczowych wskaźnikach makroekonomicznych, takich, jak: PKB, inwestycje, produkcja, zatrudnienie, bezrobocie, inflacja itd.

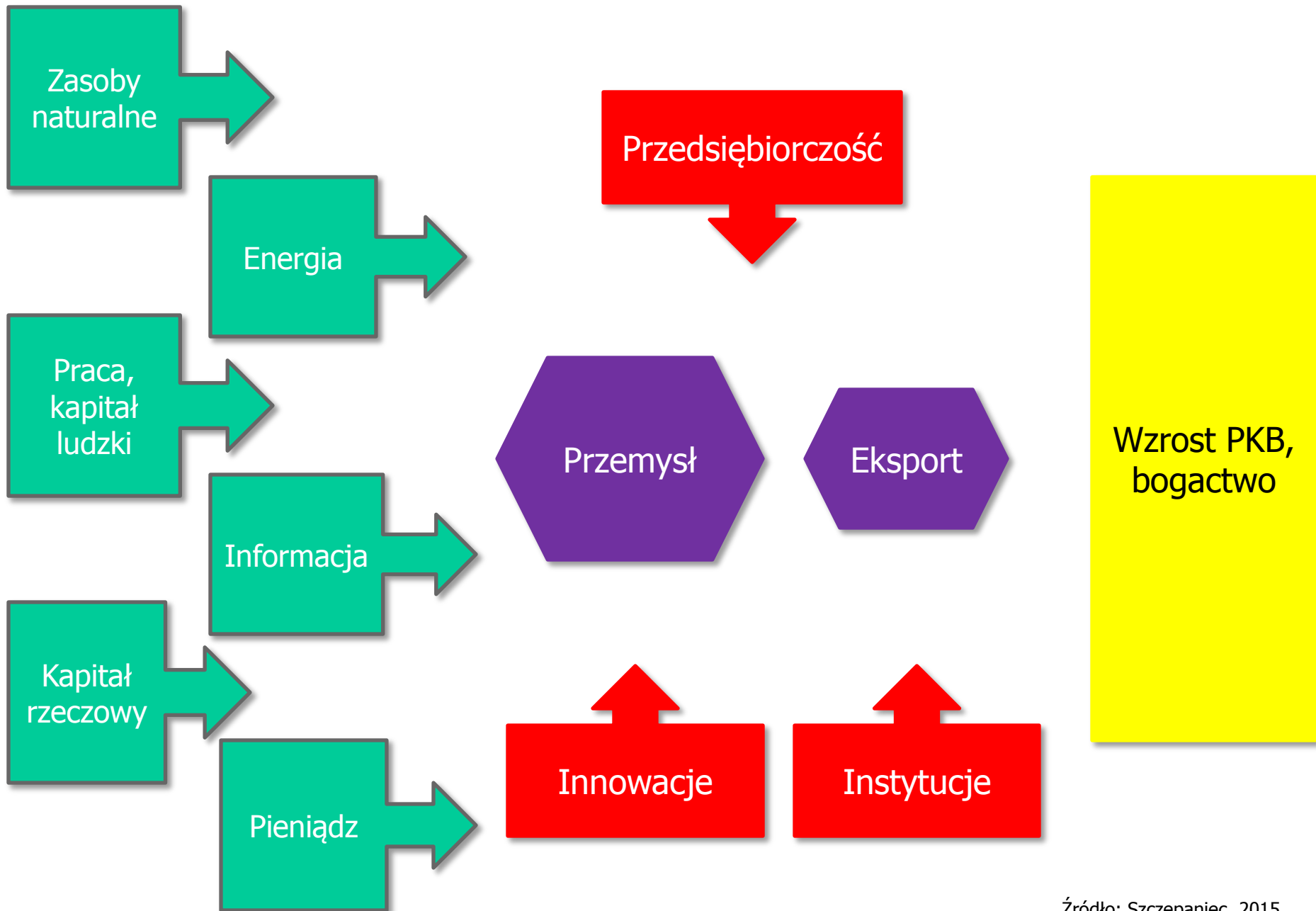
Tempo wzrostu PKB (Q/Q-4)



Wskaźniki koniunktury – współbieżne (USA)

- GDP (PKB)
- Obroty firm produkcyjnych
- Inwestycje
- Zatrudnienie poza rolnictwem
- Liczba bezrobotnych
- Zyski korporacji po opodatkowaniu
- Dochody osobiste (pomniejszone o transfery)

Model wzrostu gospodarczego



Wzrost gospodarczy w latach 2005-2014

Kraj	Tempo wzrostu PKB (średnia z lat 2005-2014)	Czynniki wzrostu
1.Katar	13,0	gaz, ropa
2.Azerbejdżan	12,1	ropa
3.Liberia	11,3	ruda żelaza, diamenty
4.Turkmenistan	11,1	gaz, ropa
5.Etiopia	10,7	energetyka, przemysł
6.Angola	10,1	ropa
7.Chiny	10,0	przemysł / eksport
8.Mongolia	8,9	miedź, złoto, węgiel
9.Afganistan	8,8	eksport narkotyków
10.Uzbekistan	8,2	uran, bawełna
84.Polska	3,9	fundusze UE, ZIB, wydatki publiczne

USA	1,6	gaz, ropa, ICT, przemysł
Niemcy	1,3	przemysł / eksport
Norwegia	1,4	ropa, gaz

Rola zasobów naturalnych w tworzeniu PKB

Kraj	Rola zasobów* (% PKB), 2014	PKB per capita (current USD), 2015	PKB per capita (PPP USD), 2015
Katar	28,2	74667	143788
Kuwejt	54,5	28985	71312
Brunei	25,9	36608	70817
ZEA	20,5	40438	70238
Norwegia	9,1	74735	61472
Arabia Saudyjska	41,1	20482	53430
Bahrajn	19,9	23396	46946
Australia	7,1	56328	45514
Oman	30,1	15645	38234
Trinidad i Tobago	17,3	20444	32597
Gwinea Równikowa	43,3	11121	30041
Kazachstan	27,5	10508	25877
Chile	16,2	13384	22316
Polska	1,4	12494	26135

Źródło: World Bank.

Kraje surowcowe o najwyższym przyroście PKB

(PKB w roku bazowym = 100)

Kraj	Okres	Wartość PKB na początku okresu = 100	Wartość PKB na końcu okresu
Gwinea Równikowa	1991-2005	100	5625
Azerbejdżan	1997-2009	100	504
Katar	2001-2014	100	440
Angola	1994-2008	100	415
Nigeria	1999-2014	100	302
Turkmenistan	2003-2014	100	301
ZEA	1988-2006	100	299
Trinidad i Tobago	1997-2008	100	216
Norwegia	1970-1986	100	196
Rosja	1998-2008	100	194
Arabia Saudyjska	2002-2012	100	189
Wenezuela	2003-2008	100	164
Kuwejt	2002-2007	100	163

Kraj	Okres	Wartość PKB na początku okresu = 100	Wartość PKB na końcu okresu
Polska	1992-2000	100	152
Polska	2002-2011	100	149

Produkcja ropy naftowej (w tys. baryłek dziennie)

Kraj	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
USA	6860	6784	7263	7549	7859	8904	10071	11768	12750	12366	13057
Arabia Saudyjska	10268	10663	9663	10075	11144	11635	11393	11505	11994	12402	11951
Rosja	10062	9969	10157	10383	10538	10660	10809	10860	11009	11269	11257
Iran	4359	4421	4292	4430	4472	3820	3617	3724	3862	4602	4982
Kanada	3290	3207	3202	3332	3515	3740	4000	4271	4389	4470	4831
Irak	2143	2428	2446	2469	2773	3079	3103	3239	3986	4423	4520
ZEA	3094	3113	2783	2915	3285	3430	3543	3599	3873	4020	3935
Chiny	3742	3814	3805	4077	4074	4155	4216	4246	4309	3999	3846
Kuwejt	2660	2784	2499	2560	2913	3169	3129	3101	3065	3145	3025
Brazylia	1831	1897	2029	2137	2179	2145	2110	2341	2525	2608	2734
Meksyk	3479	3165	2978	2959	2940	2911	2875	2784	2587	2456	2224
Wenezuela	3237	3228	3038	2842	2755	2704	2680	2692	2631	2387	2110
Nigeria	2208	2174	2212	2534	2463	2413	2280	2278	2204	1903	1988
Norwegia	2551	2466	2349	2137	2039	1917	1838	1889	1946	1995	1969
Katar	1267	1438	1421	1638	1834	1939	2002	1985	1958	1970	1916

Źródło: BP Statistical Review of World Energy June 2018.

Produkcja gazu ziemnego (w mld m sześć. rocznie)

Kraj	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
USA	521,9	546,1	557,6	575,2	617,4	649,1	655,7	704,7	740,3	729,3	734,5
Rosja	601,6	611,5	536,2	598,4	616,8	601,9	614,5	591,2	584,4	589,3	635,6
Iran	123,1	128,9	141,6	150,1	157,5	163,7	164,3	183,1	191,4	203,2	223,9
Kanada	174,7	166,5	155,0	149,6	151,1	150,3	151,9	159,1	160,9	171,6	176,3
Katar	65,4	79,7	92,4	123,9	150,4	162,5	167,7	169,1	175,2	177,0	175,7
Chiny	69,8	80,9	85,9	96,5	106,2	111,5	121,8	131,2	135,7	137,9	149,2
Norwegia	89,6	99,4	103,6	106,4	100,5	113,9	107,9	108,0	116,2	115,8	123,2
Australia	42,8	41,7	46,7	54,0	55,7	59,5	61,8	66,6	76,0	96,4	113,5
Arabia Saudyjska	70,7	76,4	74,5	83,3	87,6	94,4	95,0	97,3	99,2	105,3	111,4
Algieria	81,6	82,6	76,6	77,4	79,6	78,4	79,3	80,2	81,4	91,4	91,2
Malezja	67,6	69,2	66,9	67,6	67,0	69,3	72,9	72,0	73,9	75,6	78,4
Indonezja	72,6	74,8	78,0	87,0	82,7	78,3	77,6	76,4	76,2	70,7	68,0
Turkmenistan	68,4	69,1	38,0	44,3	62,3	65,1	65,2	70,2	72,8	66,9	62,0
ZEA	49,0	49,0	47,6	50,0	51,0	52,9	53,2	52,9	58,7	59,6	60,4
Uzbekistan	60,9	60,4	58,1	56,9	53,9	53,9	53,9	54,2	54,6	53,1	53,4
Polska	4,5	4,3	4,3	4,3	4,5	4,5	4,4	4,3	4,3	4,1	4,0

Źródło: BP Statistical Review of World Energy June 2018.

Produkcja węgla (w mln ton rocznie)

Kraj	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Chiny	2759,9	2903,4	3115,4	3428,4	3764,4	3945,1	3974,3	3873,9	3746,5	3410,6	3523,2
Indie	479,1	515,4	556,8	572,3	563,8	605,6	608,5	646,2	674,2	693,3	716,0
USA	1040,2	1063,0	975,2	983,7	993,9	922,1	893,4	907,2	813,7	660,8	702,3
Australia	396,4	408,4	422,2	434,4	423,2	448,2	472,8	504,5	504,5	503,9	481,3
Indonezja	216,9	240,2	256,2	275,2	353,3	385,9	474,6	458,1	461,6	456,2	461,0
Rosja	315,6	330,2	302,4	322,9	337,4	358,3	355,2	357,4	372,6	386,5	411,2
RPA	247,7	252,2	247,8	254,5	252,8	258,6	256,3	261,5	252,1	251,2	252,3
Niemcy	201,9	192,5	183,6	182,3	188,6	196,2	190,6	185,8	184,3	175,7	175,1
Polska	145,9	144,0	135,2	133,2	139,3	144,1	142,9	137,1	135,8	131,0	127,1
Kazachstan	97,8	111,1	100,9	110,9	116,4	120,5	119,6	114,0	107,3	103,1	111,1
Turcja	75,4	79,4	79,5	73,4	76,0	71,5	60,4	65,2	58,4	73,0	99,8
Kolumbia	69,9	73,5	72,8	74,4	85,8	89,0	85,5	88,6	85,5	90,5	89,4
Kanada	69,0	68,4	64,6	68,0	67,5	67,1	68,0	67,9	62,0	60,9	59,5
Mongolia	9,2	10,1	14,4	25,2	32,0	29,9	30,1	25,3	24,2	35,1	49,5
Czechy	62,6	60,2	56,4	55,4	58,1	55,2	49,1	47,1	46,8	45,5	44,9

Źródło: BP Statistical Review of World Energy June 2018.

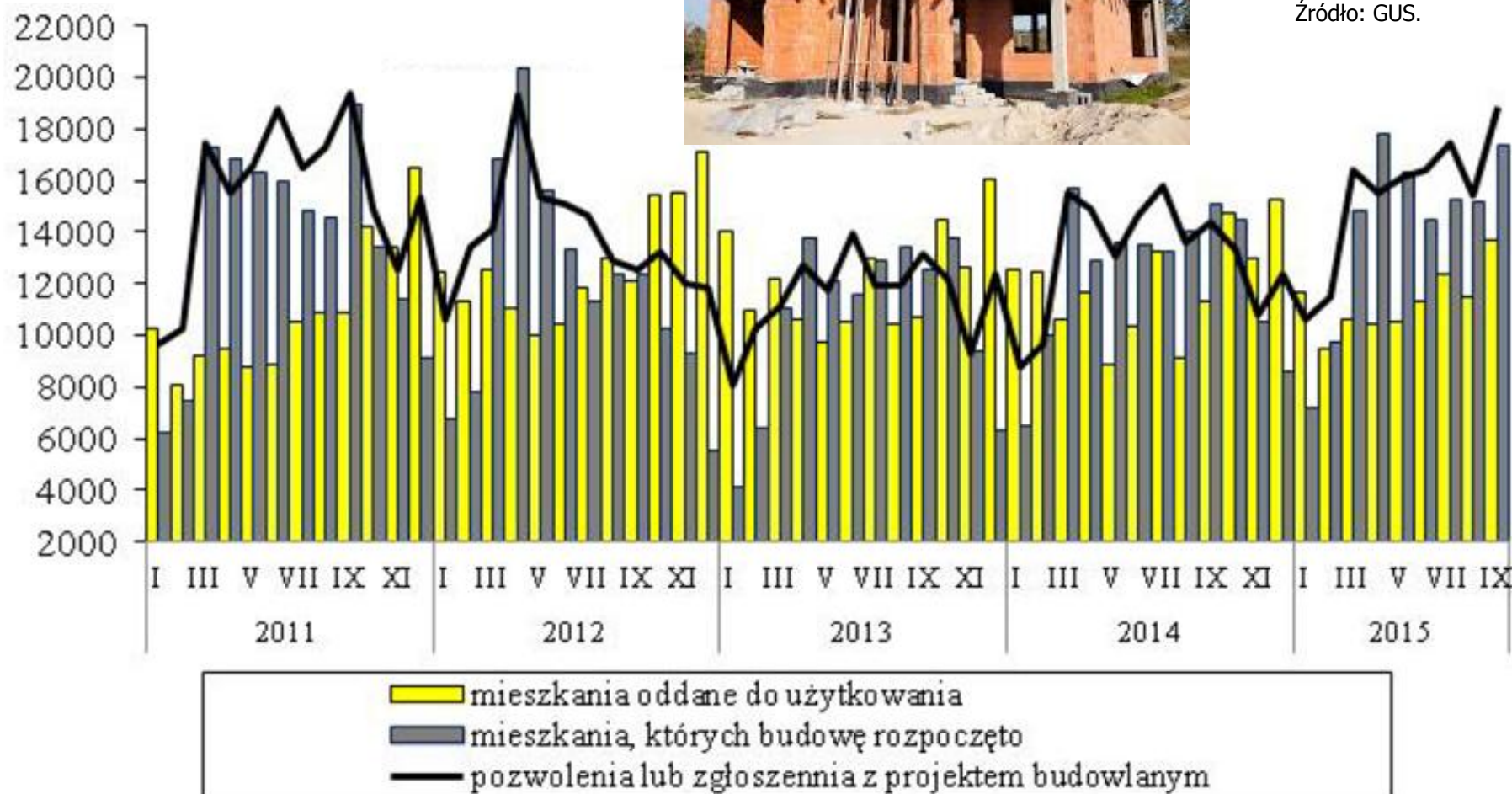
Wskaźniki koniunktury – pilotujące (USA)

- Liczba i wartość akcji sprzedanych (NYSE)
- Ilość osób zwolnionych z pracy
- Wskaźnik zmian liczby firm (firmy nowo otwarte - upadające)
- Liczba pozwoleń na budowę domów i innych obiektów
- Liczba / wartość zamówień na budowę fabryk i ich wyposażenie
- Liczba wybudowanych domów prywatnych

Liczba pozwoleń na budowę nowych domów a inne wskaźniki na rynku mieszkaniowym



Źródło: GUS.



Wskaźniki koniunktury – działające z opóźnieniem (USA)

- Dochody osobiste
- Sprzedaż detaliczna
- Nowe kredyty konsumpcyjne
- Bankowa stopa %
- Średni czas pozostawania bez pracy

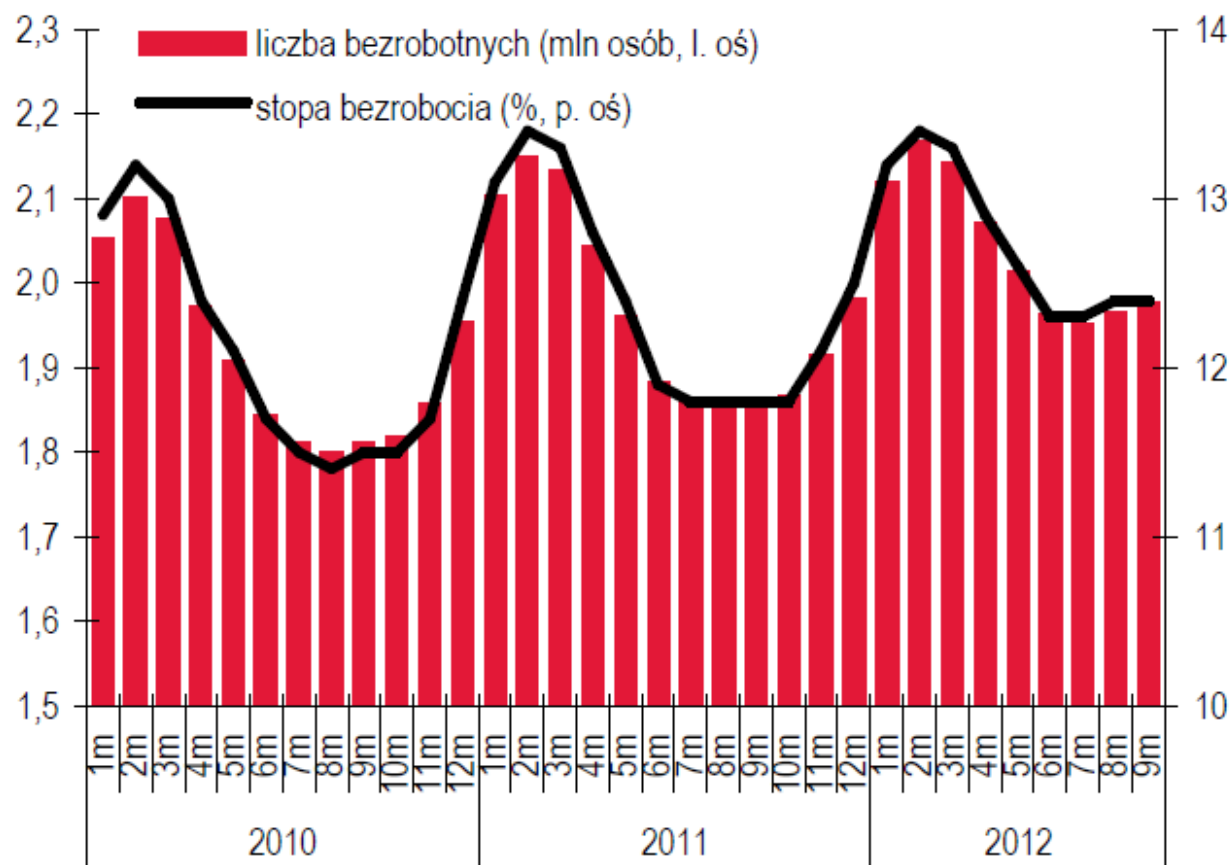
Rodzaje wahań koniunkturalnych

Wahania sezonowe – wahania koniunktury związane ze zmianą aktywności gospodarczej w różnych porach roku (dotyczy to głównie produkcji rolniczej i budowlano-montażowej).

Wahania przypadkowe – wahania gospodarcze związane z wydarzeniami takimi jak strajki, klęski żywiołowe, wojny, szoki naftowe, szoki finansowe itp.

Wahania cykliczne – periodycznie powtarzające się spadki i ożywienia koniunktury gospodarczej.

Bezrobocie rejestrowane



2018												2017											
I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
1648	1653	1601	1522	1457	1393	1362	1347	1324	1308	1314	1335	1397	1383	1324	1253	1202	1152	1140	1136	1117	1070	1068	1082
10,2	10,2	9,9	9,4	9,1	8,7	8,5	8,4	8,3	8,2	8,2	8,2	8,5	8,4	8,0	7,6	7,3	7,0	7,0	7,0	6,8	6,6	6,5	6,6

Źródło: GUS.

Ceny ropy naftowej, 1987-2018

ROPA

80,00 USD/baryłka 0,83% 0,66

2018-10-19 22:59:00



ROPA

Kurs odniesienia:	18,63 (87-05-20)
Data początkowa:	1987-05-20
Data końcowa:	2018-10-19
Zmiana:	329,41%
Zmiana:	61,37
Minimum:	9,55 (98-12-21)
Maksimum:	2 148,50 (08-02-24)
Średni:	46,88

Źródło: bankier.pl.

Definicja cyklu koniunkturalnego (Burns i Mitchell, 1946)

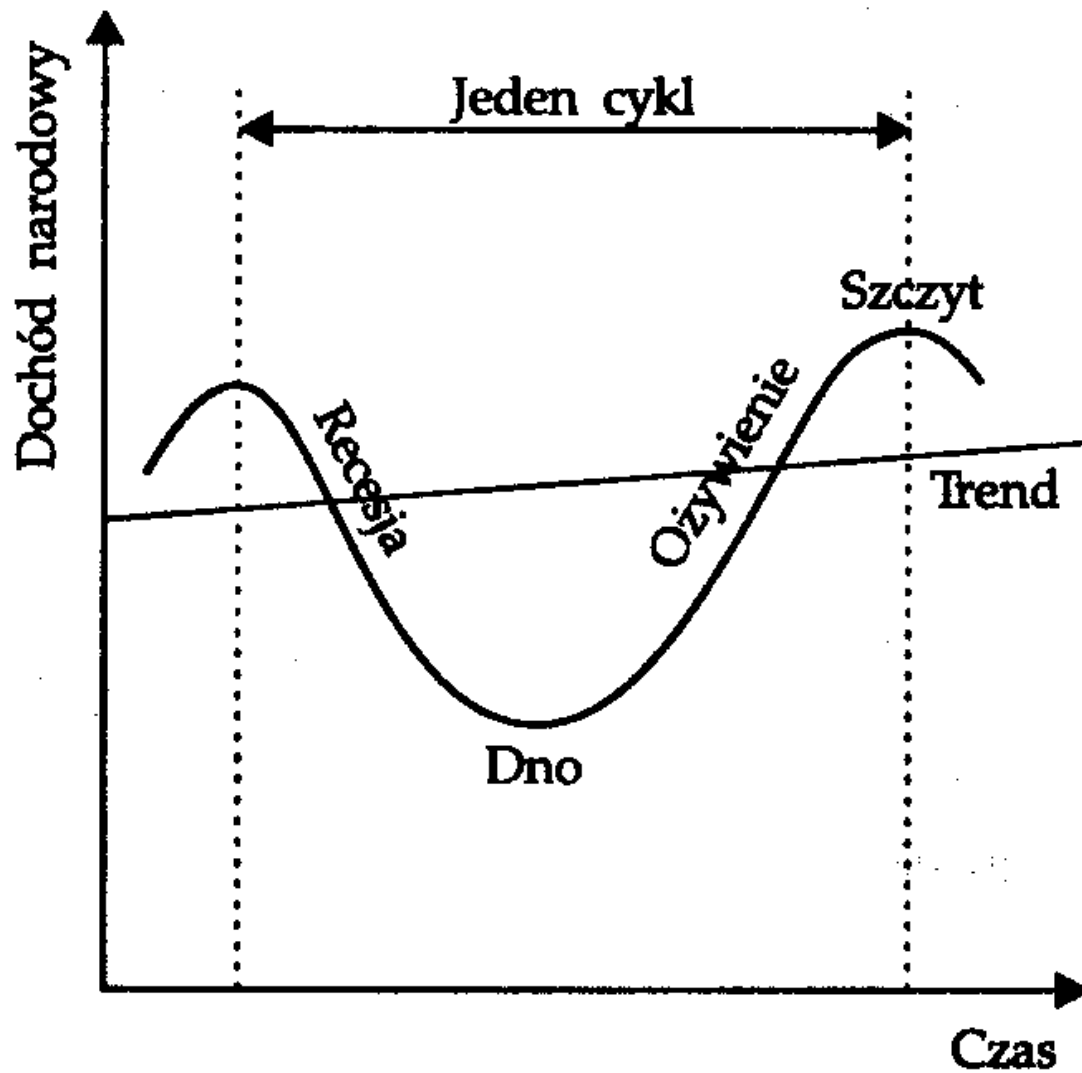
"Cykle koniunkturalne są pewnego rodzaju fluktuacjami obserwowanymi w ogólnej działalności gospodarczej (...).

Cykl składa się z ekspansji występującej mniej więcej w tym samym czasie w licznych dziedzinach działalności gospodarczej, po której następuje podobnie powszechna recesja, okres kurczenia się działalności i potem ożywienia przechodzącego w fazę ekspansji kolejnego cyklu (...).

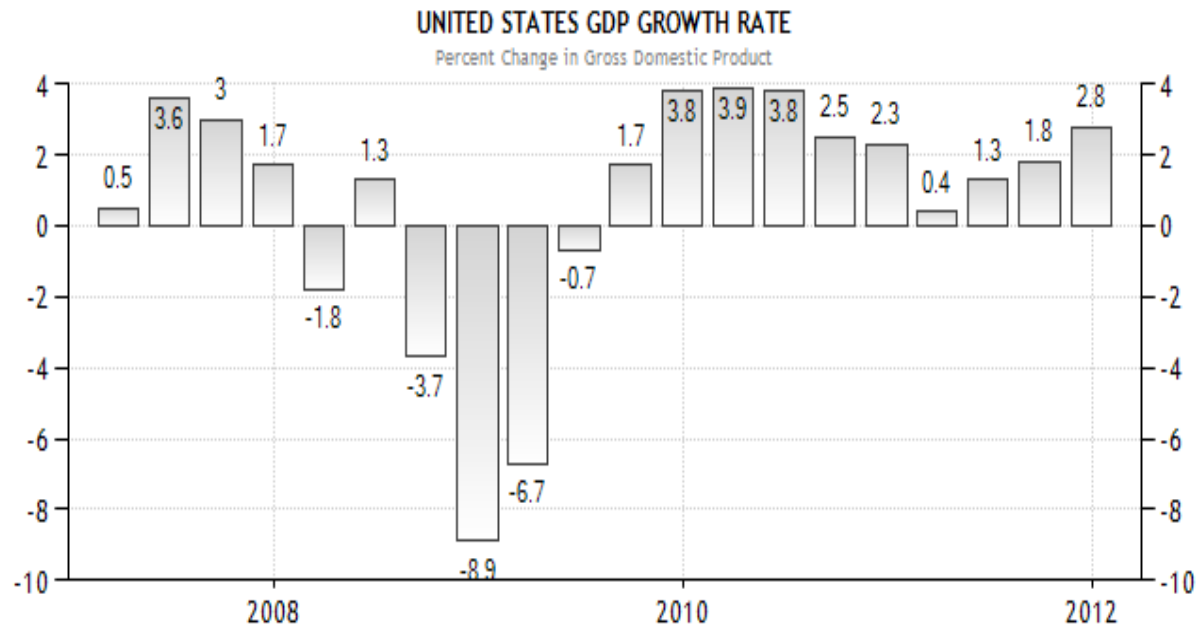
*Ta **sekwencja zmian powtarza się, ale nie periodycznie** - pod względem długości cykle koniunkturalne wahają się od ponad jednego roku do dziesięciu lub dwunastu lat".*



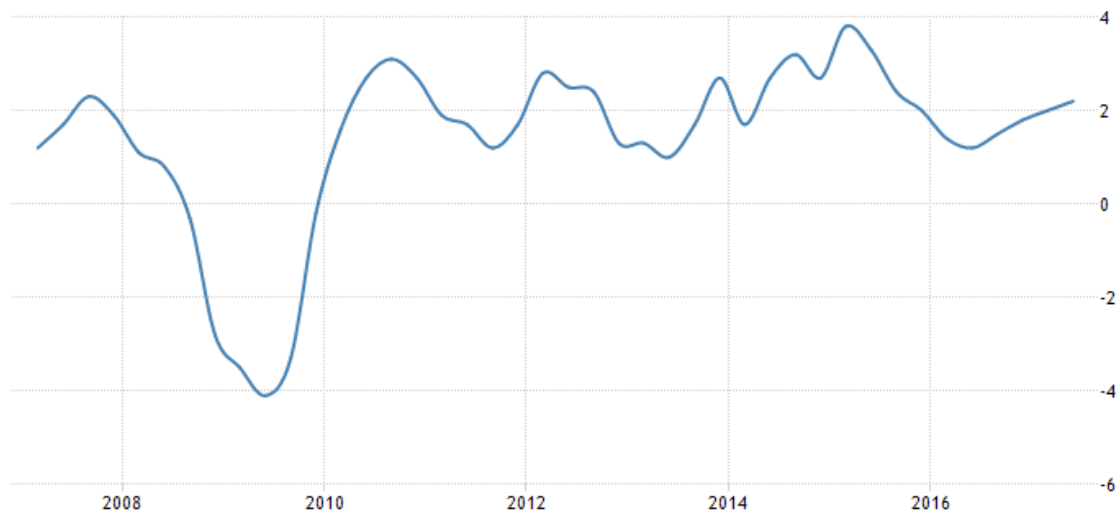
Morfologia cyklu – fazy cyklu



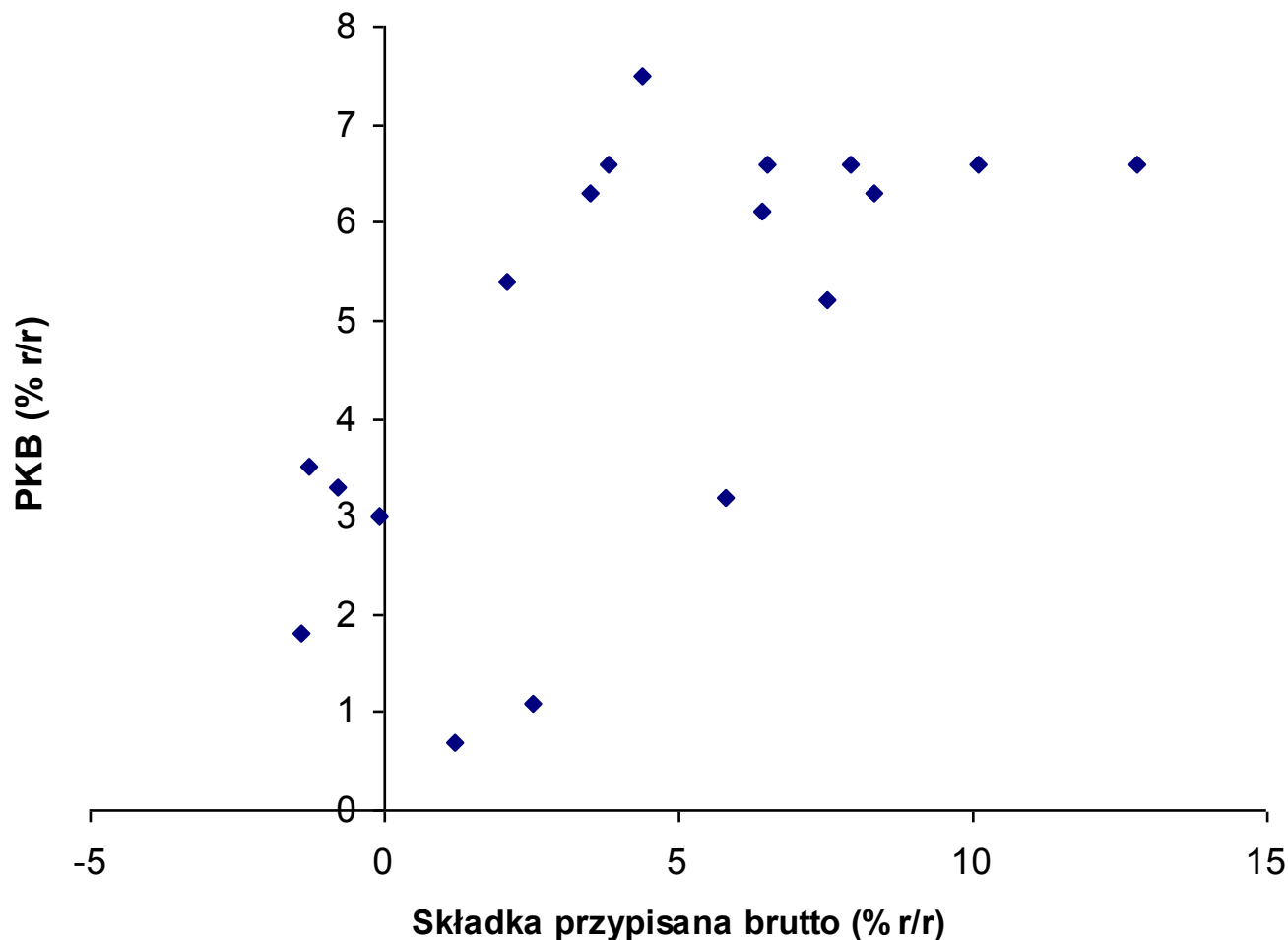
Cykl koniunkturalny w USA



SOURCE: WWW.TRADINGECONOMICS.COM | BUREAU OF ECONOMIC ANALYSIS



PKB a składka przypisana brutto w ubezpieczeniach majątkowych



PKB a odszkodowania w ubezpieczeniach majątkowych

